Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го СЕРПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 3, 1983 No. 145. VOL. XC.

Заплановано посвячення пам'ятника митрополитові В. Липківському

Бавнд Брук, Н.Дж. (пм). — Тут в суботу, 23-го липня, відбулося чергове засідання Ділового Комітету побудови пам'ятника Митрополитові В. Липківському.

У першій частині засідання, у залі Консисторії, Комітет у складі Ю. Криволап, предсідник, о. М. Гелета, О. Шевченко, В. Кузьмич, П. Матула, вислухав звіти скульптора П. Капшученка, архітекта Т. Добуша та будівничого В. Безсонева. На основі цих звітів було ствердженo, що основна частина пам'ятника — бронзова фігура на гранітному постаменті — буде скінчена на початку жовтня ц.р. Бронзова фігура пам'ятника уже вилита; деталі викінчуються. Граніт для постаменту виготовляється. Фундамент під постамент уже залито.

Друга частина засідання Комітету відбулася з участю Владики Митрополита Мстислава у його канцелярії. Тут було затверджено плян відкриття і посвячення головної частини пам'ятника (без кам'яної навколишньої площі) у жовтні ц.р. у таких двох частинах: у суботу, 22-го жовтня, бенкет у залі Дому Культури, а в неділю, 23-го жовтня, посвячення пам'ятника. Було детально обговорено плянування свята та роздано між членами комітету нові обов'язки для підготови свята.

Фінансовий звіт скарбника О.Шевченка показав, що Комітет зможе заплатити за всю скінчену до посвячення частину пам'ятника, приблизно 110,000 дол., але це майже повністю спорожнить касу Комітету. Треба буде ще одного зусилля громади, щоб зібрати останніх 30-50,000 дол. для закінчення кам'яної площі пам'ятника та для упорядкування землі навколо пам'ятника. Точна потрібна сума фондів буде устійнена після того, як потенційні будівничі запропонують Комітетові свої ціни за роботу і матеріял показаних на плянах архітекта Т. Добуша, які він тепер виготовляє.

Досі 4,000 осіб жертвували на будову пам'ятника Митрополитові Липківському. Уже близьке завершення цього майже восьмирічного задуму. Пожертви слід висилати до: Metropolitan Lypkivsky Memorial Fund No. 760, St. Andrew's Federal Credit Union, S. Bound Brook, N.J. 08880.

Г. КІССІНДЖЕР ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДО АКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ

Вашінгтон. — Колишній державний секретар, а тепер голова спеціяльної комісії для справ Центральної Америки, покликаної президентом Роналдом Реґеном для перевірки й аналізи існуючої ситуації в цьому районі світу, Генрі Кіссінджер повертається, на думку багатьох політичних спостерігачів, до активної політики і здобуває у Білому Домі щораз більші впливи.

Кореспондент нюйоркського щоденника „Дейлі Нюз" Барбара Рем пише у виданні з 1-го серпня ц.р., що Г. Кіссінджер переноситься назад до Державного департаменту, тим разом до скромнішого бюра на шостому поверсі будинку, але у високих урядовців цього Департаменту існує переконання, що його повернення сигналізує рівночасно привернення впливів цього досвідченого дипломата, колись професора Гарвардського університету, а пізніше державного секретаря, який у тяжких хвилинах американської дипломатії зумів зручно маневрувати між Москвою і Вашінгтоном. Дехто з консервативних журналістів і аналітиків приписує Кіссінджерові політику детанту, яка процвітала за час його урядування. Інші знов кажуть, що він прямо належить до числа реально думаючих політиків, які допомогли президентам Ніксонові і Фордові у формуванні політики співіснування побіч себе двох протилежних систем — соціялістичної чи зглядно комуністичної і капіталістично-демократичної.

Покищо не відомо, — пише згадана кореспондентка, — чому Г. Кіссінджер погодився очолити цю комісію, яка працюватиме в дуже тяжкій ситуації, а всі свої досягнення і так буде змушена віддати архітектові тієї політики Р. Реґенові. За евентуальні неуспіхи відповідальність спаде на Кіссінджера.

Найбільшою перешкодою у праці двопартійної комісії, каже, Б. Рем, є скептичне наставлення Палати Репрезентантів, яка побоюється подібної до в'єтнамської ситуації в Центральній Америці і тому комісія Кіссінджера натраплятиме на труднощі. Але американська преса погоджується з думкою, що Кіссінджер появився на овиді не випадково.

ПЕРЕГОВОРИ ПРОДОВЖУВАТИМУТЬСЯ

Вашінгтон. — Офіційні особи Адміністрації президента Роналда Реґена повідомили в понеділок, 1-го серпня, що зустріч між спеціяльним посланцем Президента до Центральної Америки і лідерами сальвадорських партизанів була „позитивним" кроком. Але одночасно вони заявили, що це була лише прелімінарна зустріч у напрямі переговорів між урядом Сальвадору і партизанами.

Амбасадор Ричард Стовн зустрівся в столиці Колюмбії Боготі в неділю з директором Демократично-революційного фронту, політичного крила п'ятьох партизанських груп, Рубеном Заморою. Це була перша зустріч між послаником Стовном і партизанським лідером з того часу, коли Стовн розпочав свою місію в червні.

Офіційні особи Вашінгтону повідомили також, що Стовн і Замора погодилися назначити інші зустрічі між американськими представниками і партизанами, щоб обговорити обставини, при яких партизани зможуть зустрітися з представниками сальвадорського уряду.

Американські офіційні особи, підкреслюючи принципи політики ЗСА, заявили, що будь-які переговори між сальвадорським урядом і партизанами не будуть включати жадного розподілу влади, а включатимуть лише питання участи партизанів у виборах.

Після зустрічі в понеділок з президентом Колюмбії Белісаріо Бетанкуром, який допоміг організувати зустріч Стовна з Заморою, Стовн відлетів до столиці Нікараґуа Манаґуа для переговорів з лідерами цієї країни про проблеми цього району.

„Я сподіваюся, там я буду мати такий успіх, як я мав у Боготі", — заявив Стовн перед від'їздом зі столиці Колюмбії. Він відмовився обговорювати подробиці своєї зустрічі з Заморою, пригадуючи потребу довірливості в дипломатії.

Зате Замора сказав, що „був зроблений поступ". „Це малий крок, але це крок у правильному напрямі", — заявив оптимістично партизанський лідер Сальвадору.

Р. РЕҐЕН ОБСТОЮЄ ПРАВА МЕНШИН І ЖІНОК

Президент Р. Реґен

Атланта, Джорджія. Президент Роналд Реґен, виступаючи у понеділок, 1-го серпня ц.р., на крайовій конвенції Асоціяції американських адвокатів, сильно і рішучо обороняв політику його Адміністрації, включаючи також справи економіки, відношення Уряду до жінок, бідного прошарку населення, зокрема меншин, заповідаючи при тому, що він старається всіми засобами створити приємну атмосферу для кращої майбутности американського народу.

Заторкуючи багато справ і напрямних у політиці Адміністрації, Президент засудив і відкинув закиди демократів на Капітолі і кандидатів на президента у виборах в 1984 році, які є базовані на партійному упередженні, а не на фактах. При тому він звертався до адвокатів з проханням допомогти Урядові змінити деякі застарілі закони і кримінальний кодекс, щоб таким чином гарантувати безпеку для кожного громадянина ЗСА.

„Ви можете багато допомогти нам створити атмосферу для кращої майбутности Америки" — заявив Р. Реґен делегатам конвенції, які, не зважаючи на ранніші застереження і критику Президента членами Демократичної партії, тепло вітали його і висловили вдоволення, що він знайшов час, щоб прибути на їхню річну 105-ту з черги конвенцію.

Торкаючись справи жіночих рухів і організацій, президент Реґен звернув увагу, що він був одним з перших президентів, який номінував жінку Сандру О'Коннор до Верховного Суду ЗСА, а три інші жінки служать на високих урядових становищах в його кабінеті — „більше, як будь-коли в історії", заявив президент, виясняючи, що майже всі важливіші комісії, номіновані президентом, включають видатних демократів і безпартійних американців, бо тільки спільними силами „ми зможемо розв'язати скомпліковані і тяжкі проблеми", — підкреслив Р.Реґен. В майбутньому Уряд працюватиме в напрямі усунення несправедливости у відношенні до негритян й інших меншин, жіночих організацій, пенсіонерів, хворих і покривджених, бо це є моральним обов'язком кожного уряду.

„В ім'я кращого майбутнього Америки припинім поширювати ненависть один до одного, а натомість поширюймо любов і свободу", — відмітив президент Р. Реґен в кінці своєї 20-хвилинної промови.

Відзначили Тиждень Поневолених Націй у Великій Британії

Лондон, Англія. — За ініціятивою посла Джана Вілкінсона і підтримкою послів парляменту Стефана Терелецького, Сиріла Товнсенда, Дейвида Аткінсона, сера Антоні Кершав і Пітера Блейкера тут схвалено резолюцію із закликом до уряду Великої Британії визначити третій тиждень місяця липня Тижнем Поневолених Народів для підкреслення 25-річчя схвалення такого тижня президентом Двайтом Айзенгавером в 1959 році. В цей спосіб уряд Великої Британії солідаризується з Урядом ЗСА у підтримуванні прав за самовизначення, демократію і волю для народів у СССР, Східній Европі та за Залізною заслоною.

Внесок-резолюцію підписали крім згаданих послів також 67 інших. Всі, за вийнятком одного, члени консервативної партії.

В Чіле заплянували черговий день протесту

Сантіяго, Чіле. — Лідери опозиції в Чіле, зрадівши прихильною постановою верховного суду, відкрито закликали до четвертого дня „мирного народного протесту" проти режиму президента Авґусто Піночета.

Маніфест, який закликає до масових демонстрацій проти Піночета, 11-го серпня, підписали понад 700 політичних, профспілкових і студентських активістів на зустрічі в суботу, 30-го липня в Сантіяго.

Зустріч у честь шістьох активістів християнсько-демократичної партії оправданих з карних злочинів рішенням суду в п'ятницю була найбільшою з того часу, як Піночет заборонив політичні зібрання.

Поліція іґнорувала цю подію, іґнорувала її також і преса, яка повинна бути самоцензурною згідно з вимогами чілійського уряду.

Верховний суд у п'ятницю підтвердив рішення суду нижчої інстанції і оправдав активістів, включаючи голову партії.

Нищий суд заявив 13-го липня, що мирні демонстрації не представляють жадної небезпеки для суспільства. Верховний суд, підтримуючи таке рішення, явно не відкинув міркування уряду про те, що протести самі собою, які іноді виливаються у безпорядки і вживання сили, а навіть вісім смертельних випадків, були загрозою безпеці.

Головний прокурор Амброзіо Родріґез назвав рішення зеленим світлом для нових доказів проти лідерів протестів, але ця осторога мала дуже малий вплив на них.

Учасники зустрічі від консерватистів до комуністів вигукували: „Геть Піночета", піднявши чарки з вином в ту хвилину, коли було проголошено 11-го серпня днем протесту.

„Не раз, а 100 разів ми готові піти в тюрму, якщо такою має бути ціна здобуття нашої демократії", — заявив колишній сенатор Хорхе Лявандеро, один із шістьох обвинувачених.

Родольфо Сеґеля, лідера робітників мідних копалень, який все ще знаходиться під обвинуваченням за організування перших двох протестів, привітали довготривалими оплесками, коли він підписував маніфест.

ЗСА обвинувачують Лівію

Вашінгтон. — Уряд ЗСА обвинуватив у неділю, 31-го липня, Лівію у „відкритій агресії" з огляду на бомбардування стратеґічного міста Чаду, її південного сусіда.

Обвинувачення наступило після того, як офіційні особи уряду і дипломати в столиці Чаду Нджамені повідомили про те, що лівійські літаки допомагали заколотникам відвоювати північне місто Фая-Ляржо в суботу.

В незвичайно різкій заяві Державний департамент осудив повітряні рейди на Фая-Ляржо і закликав негайно вивести лівійські війська з Чаду, цієї колишньої французької кольонії.

Державний департамент заявив, що З'єднані Стейти Америки проводять консультації про становище „на терміновій основі з дружніми урядами, включаючи французький".

Пресове агентство Лівії заявило, що лівійські літаки пролітали над Чадом з розвідувальними цілями, але заперечило пряму участь лівійського летунства безпосередньо в боях.

Північне чадське місто Фая-Ляржо було захоплене заколотниками колишнього президента Ґукуні Уеддеї, підтриманими лівійською армією, 24-го червня. Після перегрупування сил урядові війська президента Гіссена Габре відвоювали місто в суботу після чотиригодинного бою.

З'єднані Стейти Америки зобов'язалися дати Чадові 10 мільйонів долярів допомоги та забезпечити постачання відповідним спорядженням і матеріялами в його війні проти заколотників, підтриманих лівійським лідером полковником Муаммаром Каддафі.

Заява ЗСА говорить: „Лівія повинна негайно припинити свої бомбардувальні рейди і повинна вивести свої військові сили з Чаду. Дії Лівії розширюють і міняють природу конфлікту в Чаді. Ця прихована інтервенція небезпечна для стабільности в цьому районі".

У світі

ДЕРЖАВНЕ РАДІО ЛИВАНУ повідомило в неділю, 31-го липня, що туди прибув новий спеціяльний посланець президента Роналда Реґена для Близького Сходу Роберт МекФарлейн, який розпочне нові старання оживити справу виведення всіх чужинецьких військ з території Ливану. Сподіваються, що посланик і його заступник Ричард Фейрбенкс незабаром відвідають Сирію, Ізраїль та інші країни цього району.

ІТАЛІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ безуспішно розшукувала викрадену 15-літню дівчину Емануелю Орлянді на озері поблизу літньої резиденції Папи в Кастельґандольфо після того, як невідома особа подзвонила на поліцію і повідомила, що дівчина перевезена туди. „Ввечорі або вночі Емануелю Орлянді перевезуть на озеро поблизу Кастельґандольфо", — подзвонив невідомий голос римській монахині в суботу незадовго перед тим, як кінчався термін другого ультиматуму звільнення дівчини при умові звільнення з ув'язнення замаховця на життя Папи Івана Павла II турецького терориста Мегмеда Алі Аджі. Поліція перешукала густо зарослі береги озера Альбано 15 миль на південь від Риму, але не знайшла нікого.

ТЕГРАНСЬКЕ РАДІО повідомило в неділю, 31-го липня, що іранська армія продовжує розпочатий в суботу наступ на центральному відтинку фронту. Військове повідомлення говорить, що іранські війська просуваються вперед „до наперед визначених цілей" в районі приблизно 100 миль на схід від Багдаду поблизу міста Меґран, знищивши два батальйони іракських військ. Іракське пресове агенство подало протилежні відомості. Воно заявило, що іранський наступ на центральному відтинку фронту не вдався і що іракські війська втримують оборону, завдаючи важких втрат наступаючим іранським частинам.

МІНІСТРИ ІНФОРМАЦІЇ чотирьох африканських так званих країн „передньої лінії" повідомили в неділю, 31-го липня, що в принципі жадному чужинецькому журналістові не буде дозволено передавати вісті про їх країни з баз у Південній Африці. Міністри Зімбабве, Мозамбіку, Замбії, Анголі, Ботсвани і Танзанії також погодилися, що будь-який журналіст, вигнаний однією з цих країн, буде вважатися вигнаним також іншими, підписавшими цю декларацію в Кадомі, Зімбабве.

ЗІ СТОЛИЦІ БРИТАНІЇ повідомили в неділю, 31-го липня, що Товариство проти рабства, створене в Лондоні 160 років тому для боротьби проти незаконного використання розповсюдженого тоді рабства, виявило тепер, що багато дипломатів у західних столицях мають своїх власних рабів. Секретар товариства Пітер Дейвис, заявив, що товариство виявило дипломатів, переважно з країн Близького Сходу, які в Ню Йорку, Вашінгтоні, Лондоні та Женеві мають рабів, але поліція не може нічого зробити тому, що ці дипломати користаються правом дипломатичної недоторканости. Патрік Монтґомері, попередник Дейвиса заявив, що рабство ще існує в деяких країнах Західньої Африки, наприклад, Мавританії, де приблизно 100,000 осіб можна зарахувати до категорії рабів. Цей випадок розслідується спеціяльною комісією ОН. Різні форми рабства зустрічаються також на Філіппінах, Гаїті, в Домініканській республіці, Китаї, Пакістані, Бангладеші, Індії, Непалі, Таїлянді і Бразилії.

„Думка" виступатиме на Союзівці

Хор „Думка" зі своїм диригентом Семеном Комірним.

Союзівка. — У суботу, 6-го серпня, гості цієї оселі насолоджуватимуться співом хору „Думка" під диригуванням Семена Комірного.

Концерт „Думки" відбудеться в 8:30 год. вечора в охолоджуваній залі „Веселки". Після концерту в 10-ій годині розпочнеться забава, на якій гратиме оркестра Аліка і Дорка.

День перед тим, у п'ятницю, 5-го серпня, також забава, початок в 9:30 вечора, з тією ж оркестрою. У неділю, 7-го серпня, відбудеться мистецька виставка Ірени Федишин.

Конферансьє під час суботньої програми — Аня Дидик.

Появилася нова праця архітекта Ю. Корбина

Лос Анджелес, Каліф. (С. Шумський). — За ініціятивою та вкладом праці відомого на Україні і поза нею архітекта інж. Юрія Корбина недавно появилася гарно видана книга, що віддзеркалює українську архітектуру святинь, під назвою „Український стиль в церковній архітектурі".

Старанно та змістовно опрацьована 169-сторінкова книга є збіркою світлин українських святинь на Україні і поза нею, видана на доброякіснім папері, є живим свідоцтвом окремішности української церковної архітектури від інших, а в тім числі від московської, грецької та архітектурних стилів церков других народів. Це було головною метою автора і видавця тієї цікавої праці.

Ця праця архітекта Ю. Корбина особливо є вартісна англомовним перекладом інформативного тексту, що дає змогу інформування не-українців, особливо тих осіб, які зацікавлені в студіях архітектурних стилів святинь окремих народів і культур.

Усі ті, що бажають придбати цю книгу, повинні звернутися до: Mr. George Korbyn, 425 Fairview Ave. No. 30, Arcadia, Calif. 91006, залучуючи при тім чек чи грошовий переказ на суму 8 дол.

Про українські Церкви забули

Ню Йорк, Н.Й. — У неділі, 17 і 24-го липня, глядачі телебачення мали нагоду побачити на мережі Ен-Бі-Сі двочастинний репортаж під назвою „Церква росіян", який приготовив Брус Ріґдон в часі своєї поїздки по великих містах України і Росії.

Відвідуючи міста України та її церкви, Б. Ріґдон говорив про те, що незабаром „російська церква буде святкувати своє 1000-річчя та про те, що в 988 році князь Володимир Великий охрестив „росіян". Так само „російською" є для нього катедра св. Володимира і перший манастир в „Росії" — Печерська Лавра.

У тому понятті, що все це є російське, підтримували репортера також його співрозмовці архиєпископ Макарій, митрополит Філярет та патріярх Пімен.

Б. Ріґдон є професором Теологічної семінарії Мек-Кормик в Чикаго, який, представляючи себе, підкреслював, що він є пресвітеріянським священиком, який „ціле життя був зацікавлений православним християнством".

Як гість совєтського уряду, він обидві частини репортажу подав у про-совєтському та про-російському дусі з повним поминенням України, української православної і католицької церков, які відіграли та відіграють важливу ролю серед українського населення.

Програму підготовляла директор релігійних програм телевізійної сітки Ен-Бі-Сі при допомозі Крайової Ради Церков, що відома із свого ліберально-лівого переконання.

Усі листи українців, які бачили цей репортаж та бажають висловити свої погляди на програму, повинні бути спрямовані до директора програми Гелен Мермор із станції Ен-Бі-Сі в Ню Йорку.

РАДА ТРАНСПОРТУ НЮ ЙОРКУ І НЮ ДЖЕРЗІ підвищили від 31-го липня ц.р. оплату на поїздах ПАТ з 30 до 50 центів, а речники цієї ради заявили, що чергова підвишка до 75 центів вже на овиді.

В Америці

НЕВІДОМІ ЗЛОЧИНЦІ пострілами з пістоля тяжко поранили двох „ґардіян енджелс", які сповняють службу охорони пасажирів в міських підземках Ню Йорку, великих автобусних станціях та інших загрожених місцях. Френкі Санчес, 19-літній юнак, і Хуан Оліва, 16-літній, перебувають у лічницях з тяжкими ранами в грудях і голові. Публічна опінія в Ню Йорку потрясена таким злочином, бо крім поліції, ці охоронці дійсно давали пасажирам відчуття безпеки, зокрема у вечірніх годинах.

У СТЕЙТІ ЮТА ЗГОРІЛО майже 5,500 акрів лісу через зумисний підпал невідомими злочинцями, за якими тепер шукає поліція. Речник асоціяції охорони лісів у згаданому стейті Ґеррі Корнелл заявив, що проїжджаючі автомобілями особи бачили, як один осібняк зупинився біля лісу, запалив горіючий предмет і вкинув його у сухе хабаззя, яке негайно почало горіти. Після того він сів у свій автомобіль і поспішно від'їхав.

КОАЛІЦІЯ ПРАВНИХ УГРУПУВАНЬ домагається від Білого Дому опублікування листів між колишнім президентом ЗСА Джаном Кеннеді і Нікітою Хрущовим, особливо тих, які відносяться до кубинської кризи. Речники коаліції думають, що тодішня домовленість між ЗСА і СССР може кинути багато світла на події, які тоді відбувались поза кулісами дипломатії обидвох країн. Вони вважають, що американський нарід має право знати, якою ціною було куплено тоді мир. Це у значній мірі допоможе дипломатам ЗСА у теперішніх переговорах з речниками Совєтського Союзу, які, як відомо, відбуваються на різних рівнях і в різних місцях.

ВІЙСЬКОВА ПОЛІЦІЯ притримала і віддала в руки правосуддя двох священиків і одного старшину в резерві, які нелегально пробрались до військової бази, на якій вишколюються сальвадорські вояки і намовляли їх, щоб вони зрезиґнували з військової кар'єри, здали зброю і просили азилю в ЗСА. Усі троє будуть притягнуті до відповідальности за нелегальне ношення старшинського однострою і фальшиві документи, на підставі яких змогли продістатися до військової бази у Форт Беннінґ, Джорджія. Полковник Вейн Ендрюс, речник згаданої військової бази заявив кореспондентам, що на базі переходять інтенсивний вишкіл 525 сальвадорців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Знову заговорили про децентралізацію

Совєтське керівництво повідомило у вівторок, 26-го липня, про нові спроби економічного експерименту, щоб оживити занепадаючу совєтську промисловість. Совєтські засоби масової інформації подали до відома рішення партії і уряду надати керівництву деяких галузей промисловости експериментально більше прав на місцях.

Спільна постанова Центрального Комітету КПСС і уряду повторює попередні невдалі спроби послабити сувору централізовану контролю над плянуванням і виробництвом і передати деякі функції на заводи і фабрики з ширшими правами користуватися фінансами для заохочення, перемінювання чи розширення виробництва.

Попередні спроби поширити права керівництва підприємства в 1960-их роках, які намагався ввести тодішній прем'єр-міністер Алексєй Косиґін, до нічого не довели. Нікіта Хрущов також багато обіцяв, пробував дещо зробити, але догматична система задушила його починання, і його самого з'їла.

Теперішня постанова не охоплює всієї системи чи промисловости, а лише буде вводитися вибірково і поступово в окремі галузі промисловости. Совєтське керівництво вирішило бути обережним тому, що такі експерименти не тільки теоретично ідуть проти мертвої догми, але їх новий дух і живучість можуть зробити певну тріщину або і кілька тріщин у спаралізованому орґанізмі і розвалити всю систему.

Історія показала, що нововведення в совєтську господарку навіть тоді, коли вони дають добрі результати, мають побічний, згубний для системи ефект, а тому після деякого часу занедбуються або й забороняються самими ініціяторами цих нововведень.

Совєтська система мусить залишитися такою, як вона є. Якщо її змінити в якомусь місці, то ця зміна грозить цілій системі, і тоді совєтська система не буде совєтською, а буде чимось іншим.

Історія покаже, до чого допровадить сучасна постанова експериментального підходу до змін у керівництві совєтською економікою.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ попросив мехіканський уряд видати йому Вілліяма Моралєса, пуерторіканського терориста, якому закидають чимало злочинів виконаних ним і з його наказу на території З'єднаних Стейтів Америки. Американські речники не роблять собі великих ілюзій щодо полагодження цього прохання, бо мехіканське судівництво розпочало процес проти Моралєса і розгляд американської вимоги буде напевно відкладений на пізніше.

Вадим Сварог

„СЕЛО НА НАШІЙ УКРАЇНІ"

II

Згадує Погрібний „цілеспрямований" літературний твір — роман Р.Федорева „Жорна". Герой цього твору знаходить ікону шістнадцятого сторіччя й, оглядаючи її, приходить до висновку, що в ній відображено моральні ідеї народу (деталь: „долоні, що потріскались від часу чи роботи, були вдвоє більші від голови зображеного на іконі святого").

Роздумуючи над долею твору старого майстра, герой роману вирішує, що в цій іконі символічно відображена споконвічна любов селянина до землі, невтомна праця для її добра...

...Словом, вертайтесь, сини селянські, назад у панщину, похмурі, безкультурні колгоспи, вертайтеся, щоб робити хліб для кремлівських можновладців та їхніх васалів, борців за комуністичне щастя для всієї нашої плянети! Ну, а як не схочете, то „рідна мудра партія" вас верне силою...

Погрібний розуміє, що поворот на землю не може не бути складним процесом, що він пов'язаний з нелегкими психологічними й моральними проблемами, і під цим кутом зору розглядає кілька творів совєтської літератури. Письменник А. Михайленко, наприклад, у своїй повісті „Сусіди через дорогу" показує, як такий собі Грицько Лашуня, що довгий час жив на легкій роботі в місті, починає, нарешті, тужити за селянською працею, вертається в село й сідає на трактор. Ця кінцівка повісти настільки неправдоподібна, що й сам Погрібний каже, що вона „трохи форсована, бо в ній надто облегшено психологічне мотивування"...

Мотив повернення на землю, за інструкцією партійних мудрагелів, став тепер у совєтській літературі мало не провідним. В українській прозі він знайшов собі розроблення в таких творах, як роман В.Яворівського „А тепер — іди", повісті: Н. Бічуї „Репетиція", Е.Гуцала „Спокусники й спокусниці", А.Микитенка „Таємниця" та чимало інших. Діячі соцреалізму одержали завдання й жваво заскрипіли перами.

А.Погрібний окремо спиняється на романі Б. Сушинського „Білий кінь у сизій долині", герой якого, „чабан у десятому коліні", невідривно пов'язаний „з рідним степом", раптом закохується в доктора наук Ірину Матьяш. Проте й це пристрасне кохання не може змусити його залишити рідний степ! Навіть Погрібний насмішливо хитає головою над цим соцреалізмом.

Ліричну повість з колгоспного життя написала письменниця К.Мотрич. В її творі „Нащадки сонця" всі персонажі просто задихаються від мук кохання, тратять більше часу на купання в настоях з приворотнього зілля (щоб причарувати до себе кохану людину), ніж на щоденну колгоспну працю. А у фіналі роману, востаннє викупавшись, з виразами ентузіязму на благородних обличчях спішать на свято колгоспного врожаю, де грає оркестра, звучать надхненні промови, височать гори всякої смачної їжі та питва...

Сам рецензент А.Погрібний іронізує з цієї повісти, де, як він відзначає, є розчуленість, зворушення, бурхливі виплески емоцій, але й відсутність скільки-небудь серйозного конфлікту. І насамперед, додамо ми, відсутність усякої життєвої правди, а натомість величезна доза бажання догодити органам партійної пропаганди.

Погрібний радить письменникам не вигадувати спрощених, облегшених сюжетів, а серйозно вдивлятися в те, що насправді відбувається в житті, виясняти складну психологічну й моральну основу життєвих процесів; аналізувати, пізнавати громадське, індивідуальне, національне, моральне, здорове, хворе.

Мені не віриться, що А. Погрібний усе це пише серйозно, а не для „краси стилю". Бо не може він не розуміти, що в тих партійних закликах про повернення „дітей селянських" на землю на всю широчінь проявляється безсоромний цинізм кремлівських олігархів. І невже не розуміє Погрібний, що коли б письменники справді почали серйозно вдивлятися в те, що відбувається в житті, то не ставили б себе так слухняно на службу урядовій демагогії!

Ще одне показує нам стаття Погрібного: в літературному житті підсовєтської України з'явилися нові прізвища, але в творах більшости цих письменників не видно ні довершеного хисту, ні здібности бачити, ні спроможности розуміти життєві процеси. Зате в них багато опортуністичної готовости писати все, що від них вимагається, аби тільки їх друкували.

А справжніх письменників з талантом, з гострим зором і розумом та совістю, гідних синів свого народу, „мудра рідна партія" кидає в „психушки" й концтабори.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Чи компютор мудріший за людину?

Нещодавно я отримав із соняшної Фльориди листа від читача „Свободи", Михайла Федена, такого змісту: „Шановний пане інженере, Ви посилаєте статті до „Свободи" і вони є дуже почитні. На жаль, я не бачив, а може, переочив статті про компютор? Чому компютор мудріший від чоловіка, та ж людина його виробляє, складає і продає. Я би Вас просив, аби Ви потрудились і оформили кілька статтей до „Свободи". Та річ стає дуже популярна на цілий світ".

На мою думку, пане Феден, найдосконалішим компютором під сучасну пору вважається людський мозок, що при допомозі кільканадцяти більйонів невронів (нервових клітин) та дуже складних біохемічних реакцій контролює цілий наш організм та становить джерело нашої творчости, надхнення, щастя і турбот.

Сьогодні ми є свідками незвичайно швидкого розвитку електронного компютора, що починає наслідувати людський мозок та стає його поважним суперником. Перші електронні компютори мали тільки чудесну пам'ять та математичну спосібність. Найновіші компютори, не тільки зменшили свій об'єм до мініятюрної величини (новим винаходом напівпровідників, або т. зв. транзисторів), але їх устатковано складною електричною мережею, що дає їм змогу вчитися шляхом досвіду, провадити дискусії, ставити дуже влучні питання, а навіть писати поезії чи творити музичні мелодії.

Спорудники компюторів вірять, що приблизно при кінці цього тисячоріччя появляться нові ґенерації компюторів, що будуть могти наслідувати ідеально дію нашого мозку та започаткувати новий вид життя.

Це передбачення звучить, як парадокс, тому що компютор не має спонуки, ані емоції живого організму. Але ті речі, якщо вони будуть потрібні, можна буде запропонувати в його електронну мережу так, як це зробила природа з мозком пралюдини, як засобу для його проіснування та достосування до довкілля.

Компютори дорівнюють мозкові людини у багатьох випадках, а якщо йде про швидкість рішень, часто його в тому перевищують.

Одним з недоліків людського мозку є трудність сприйманн. кількох інформацій одночасно та швидкої реакції на них. Цей недолік — вислід повільного темпа життя людини, на протязі останніх 100,000 років.

Хоча людина контролює життя, спосібности компюторів ростуть з фантастичною швидкістю в тому ж часі, коли інтеліґенція людини виявляє дуже повільний ріст. Предбачають, що при кінці цього сторіччя появиться нова генерація компюторів, компактність та інтеліґенція яких, побудована на кришталах кремію, буде дорівнюватися людському мозкові.

У тому часі суперінтеліґентні компютори будуть співпрацювати з найкращими людськими умами над розв'язкою усіх вагомих проблем світу. На думку президента престижевого Дартмут університету, Д. Кемені, в XXI сторіччі наступить симбіозна сполука людини та компютора, в якій компютор (твір людського мозку) перейме галузь чистого думання і стане спасінням для людства в його складній соціяльній, економічній та енерґетичній кризі. Але ця співпраця, на думку Роберта Ястрова з Інституту Годдарда (НАСА), буде короткотривалою, з уваги на те, що інтеліґенція компютора ростиме стрімкою кривою вгору, в тому часі, коли інтеліґенція людини становить уже частково закінчений розділ в історії його життя.

Людський мозок, в основі, не змінився, а щонайменше його величина, в останніх 100,000 роках. Але це, звичайно, не означає, що еволюція інтеліґенції людини на нашій плянеті вже закінчена. На основі інформацій з минулого можна сподіватися, що людина в майбутньому перевершить свої доцьогочасні осяги так, як вона перевершила інтеліґенцію гомо еректус. Але це спекуляція на дуже далеке майбутнє, що розраховується на більйони років.

Один більйон років тому, найвищим видом життя на нашій плянеті був червяк. А сьогодні? Але замість спекулювати над видом життєвих пород на нашій плянеті за більйон років, слід нам відповісти на основне питання Михайла Федена, хто мудріший, людина, чи компютор? На мою скромну думку, „компютор" людського мозку, покищо, неперевершений і мініятюризацією свого об'єму, і кількістю нагромаджених інформацій, і унікальністю мережі та зв'язку нашої невронної системи, що не тільки дозволяє нам на самопрограмування та самодосконалення, але становить також джерело духової, мистецької та наукової творчости, вияв якої — наше постійне спинання вгору по драбині цивілізації. Перевага компютора над нашим мозком основується на швидкості обрахувань, логіці рішень та самоконтролі, шляхом русла зворотного зв'язку (фідбек).

Людмила Волянська

ВЧИМОСЬ ПРО ГОЛОД НАРЕШТІ

Із влучного гасла Крайового Громадського Комітету у ЗСА для вшанування пам'яті жертв Великого голоду 1932-33 років — „Згадаймо самі і пригадаймо іншим", все більше і більше здійснюється перша частина гасла серед нас — ми почали серйозно вивчати страшну подію і дечого самі навчилися, а старші серед нас і дещо пригадали собі. Це, ті, що пережили в свій час той жахливий український голокост на найродючішій землі Европи, коли славнозвісний „Шпихлір Европи", чи „Житниця" її, перетворився за півтора року в цвинтарище, тільки без хрестів. Червона большевицька Москва, штучно створюючи той нечуваний у світі ґеноцид в Україні і на Кубані (де більшість було українське населення), перше, ніж життя, відібрала людям Церкву і відібрала, розстрілюючи, тих, хто міг весь народ підняти до спротиву, до боротьби вже не за права, а за своє життя.

Все більше й більше із нас, українців, на поселеннях у вільному світі, навчилося про це чергування подій. Бачимо це із статтей в українській пресі із доповідей по осередках нашого скупчення в Америці, та й скрізь по світі. А чергування цих подій було таке. Спочатку, під кінець двадцятих років цього століття, в Україні йшли безперебійні арешти, коли продовжували виарештовувати тих, що були керівниками й учасниками збройних протибольшевицьких повстань, членів політичний організацій та священослужителів, тобто тих, хто міг бути організаторами активної боротьби з комуно-московською окупацією України. Це був перший період.

Другий Період — це перелім двадцятих і тридцятих років — масові арешти, розстріли й вивожування з приречених на загладу вже заплянованих голодом земель української національної інтеліґенції та добрих хліборобів взагалі — заможнього і середнього хуторянина — свідомого селянина. Тобто тих знову, що могли б постояти за себе і за друзі своя, коли вже наміри большевицької влади стали для них зовсім ясні: Україна і Північний Кавказ були приречені на винародовлення. Це, отже, другий період.

І нарешті третій період — середина 1932 року і весь 1933 рік — тотальний наступ на селянство, на мільйони людей, які не тільки не могли б боронитися збройно від цієї „згори" головної облоги, а й уже речників своїх не мали. Україну було дослівно обезголовлено. Діялося це не без участи таки самих небагатьох українців, з партійними квитками в кишені, які навіть щиро вірили привидові „комуністичної перебудови суспільства", при якій мав би наступити отой обіцяний „рай" на землі. Вони тяжко поплатилися: в Україні тоді пролунали два голосні постріли в себе самих. Це було зловісне літо 1933-го року... Марксистський „рай на землі", сколективізований і обезвласнений, не мав місця у себе — для українських селян. Тому вони загинути мусіли, як постійне і невичерпне джерело „українського буржуазного націоналізму". Це був третій етап.

Про ці три періоди свідчить чи не перший з усіх українських авторів, що писали на тему Великого голоду, Семен Підгайний у його книжці „Українська інтеліґенція на Соловках", виданій ще в 1947 році в Німеччині видавництвом „Прометей". Цю книжку і подібні інші слід добре простудіювати тим авторам, журналістам і доповідачам серед нас, хто пише чи виголошує промови про Великий голод. Але і звичайні українські люди, які ведуть розмови зі своїми знайомими, українцями, що того жахливого лихоліття, на щастя, не зазнали (наприклад, західні українці), теж з народженими поза Україною, з неукраїнськими своїми сусідами, — всі вони повинні знати про цю послідовність подій, про ці три етапи, що йшли один за одним. Тоді не буде дивовижних питань, таких як часом доводиться чути: „Як могло статися, що мільйони людей загинули голодовою смертю без того, щоб здобутися на те, щоб бодай підняти камінь (sic!) проти свого вбивника?" або, „як ці жертви погодилися тихо померти?"... „Чому не створили армії" і не рушили з цією армією проти большевицьких напасників? Бо, тоді, мовляв, загинуло б було „рабською смертю" тільки зо два мільйони", а не сім-вісім мільйонів... Забуваючи при тому, що це були і діти-немовлята, і старі, і хворі, і темні бідні люди, виголоджені вже довгомісячним голодуванням, позбавлені прав і голосу (і вміння!) не тільки обізватися за себе, але заборонено було їм покинути свої села і шукати в містах рятунку, бо скрізь на шляхах стояли застави військ ГПУ, набрані з неукраїнського населення України...

„Згадаймо самі і пригадаймо іншим" — влучне гасло, до якого ще треба додати три слова — „Навчімось перше самі" про страшну Голготу України, про „три періоди", на які вона поділялася, про те, хто її вчинив, і чи були серед приреченої на смерть селянської мільйонної людности провідники народу, українська національна інтеліґенція, яка взяла б свій народ в оборону? — Цієї інтеліґенції тоді вже не було; вона була розстріляна, ув'язнена й заслана по рясних Соловках, московській півночі та по Сибірі „неісходімой", перед голодовим українським голокостом.

Оксана Бризгун-Соколик

ВАСИЛЬ БЕЗКОРОВАЙНИЙ

(У спізнене століття з дня народження)

Пісня і праця — великі дві сили
Їм я до скону бажаю служить...

Композиції Василя Безкоровайного грали мої студенти давно, хоч я листовно познайомилася з Василем Безкоровайним аж у 1959 році, тоді як св. п. професорові було вже 79 років, мені здається, що ці два рядки з поезії Івана Франка були життьовим дороговказом нашого композитора.

Високий, кремезний, з ледь помітною усмішкою добросердечности — такого я пізнала його, як приїхав до Торонто в червні 1960 року на виступ моїх учнів. Виступ, яким моя студія відзначала 80-ліття невтомного композитора. Терпеливо і з любов'ю, він, вислухавши 30 своїх композицій - від найлегших до найтяжчих - встав і сказав дітям тепле слово признання. І не відмовив бажанню присутніх. Спокійним кроком вийшов на сцену та заграв ще кілька своїх творів...

Дітвора була захоплена. В черзі стояли за підписом композитора, відчувався подив, пошана, любов і зацікавлення, а він для кожного мав тепле слово. Не відчувалося „прірви поколінь".

Професор Василь Безкоровайний народився у Тернополі 12-го січня 1880 року. Змалку любив пісню, цікавився музикою і не розлучався зі скрипкою та фортепіяном. Компонувати він почав уже в часі гімназіяльної науки, коли народився його перший хоровий твір „Гей, хто на світі!". Тут також він зорганізував шкільний хор.

Один з його перших творів „Не хиляйте вниз прапора" — до слів Івана Франка виконав чоловічий хор на ювілейному концерті в честь поета. По закінченні гімназії він переїхав до Львова, де студіював фізику та математику на політехніці, продовжував музичні студії в консерваторії, заробляв собі на прожиток. Виснажений організм молодої перепрацьованої людини не витримав, і з недугою легенів виїхав Василь Безкоровайний на лікування над Адрійське море, а згодом в гори на Гуцульщині.

По кількох місяцях, уже здоровий, він вернувся до Львова і записався на філософічний відділ Львівського університету. Одночасно продовжував студіювати музику.

Після закінчення студій почав учити в Академічній гімназії у Львові, де зорганізував учнівську оркестру.

Літні вакації В. Безкоровайний використовував на подорожі до Відня, Парижу, Берліну, Лондону, де знайомився з музичними творами та виконавцями Західньої Европи.

Став він заступником диригента хору „Боян", а, переїхавши на учительську працю до Станиславова, зорганізував і там хор „Боян", і став його диригентом. На власне бажання його перенесли до Тернополя, де він також став диригентом місцевого „Бояна". Цілий той час він компонував, а хори виконували його твори.

У 1919 році поляки його заарештували і він сидів якийсь час в тюрмі коло Каліша. Звільнений — вернувся до Тернополя, де заснував філію львівського Музичного Інституту ім. М. Лисенка та зорганізував оркестру „Боян". Тут, в 1920 році він, одружився із своєю ученицею скрипки Стефанією Стеблицькою, активною працівницею в українській громаді. В 1928 році громадяни Тернополя відзначили 48-річного композитора в 30-ліття його невтомної музичної діяльности святковим концертом з творів композитора.

Зашироко музична діяльність Безкоровайного не сподобалася полякам. Вони його перенесли на працю до Золочева, а згодом і зовсім звільнили з праці. Та проф. Василь Безкоровайний тим не знеохочувався. Разом з дружиною він присвятився громадській праці в музичнім житті. Він заснував філію Музичного Інституту ім. Лисенка, організував смичкову і духову оркестру, дав ряд концертів з хором „Бояна", а дружина Стефанія заснувала драматичний гурток — і вони ставили „Наталку Полтавку", „Запорожця за Дунаєм", „Чорноморців" і інші. С. Безкоровайна співала головні ролі, а успішний драматичний гурток роз'їздив по околицях з виставами.

У 1934 році громадянство Золочева відзначало 35-літній ювілей музичної діяльности В. Безкоровайного великим концертом із його творів

У 1935 році родина вернулася до Тернополя, а в 39-м переїхала до Львова, де за першої окупації Галичини большевиками родину стрінуло нещастя — доньку Неонілю арештувало НКВД за участь в протисовєтській підпільній праці. Тут В. Безкоровайний далі писав нові твори та інструментував „Наталку Полтавку" писав музику до п'єси „Мина Мазайло" для Українського Театру у Львові.

А потім прийшов 1944 рік, виїзд на Захід, де загубилися композиції, програмки, свідки творчости та активности композитора.

Родина Безкоровайних виїхала з Львівського Театру до таборів праці в Ґабльонці в Судетах, а потім переїхала до Форальсберґу в Австрії. Тут, по довгих місяцях чекання, радісно зустріли сина Любомира, що повернувся з юнаків Дивізії.

Василь Безкоровайний і тут непосидючий. Він навчав, компонував, організував... Ось у руках перша програмка в німецькій мові: 27-го жовтня 1946 р. концерт українського церковного хору, диригує проф. Василь Безкоровайний. В програмі поміж творами Баха, Гайдна, Бортнянського та Лисенка — „Отче наш" Безкоровайного для мішаного хору а капеля.

З грудня 1947 року є цікава програмка. В Ляндестеатрі міста Інсбруку в програмі „Тижня культури" відбувся „Ґран концерт ентернасіонал", в програмі якого виступала наша лавреатка-танцюристка Ляна Ґердан — виконуючи Ярославенка-Безкоровайного „Думку-коломийки". Багато років пізніше я мала приємність акомпаньювати цій самій Оленці Ґердан-Заклинській ті самі „Спомини з гір" на її вечорі танку в Торонто...

І так приходить переїзд до Америки. Родина проф. Безкоровайного осідає в Баффало. Василь Безкоровайний не покинув музики. Він далі вчив на фортепіяні, інтенсивно компонував та часто грав, головно як акомпаньятор. У серпні 1959 року Пан Біг забрав від нього його дружину назавжди. Потіхою і розрадою залишилися йому музика...

І саме в цей час ми познайомилися.

Багато листів кружляло поміж Торонтом та Баффалом. І хочеться мені прочитати з них кілька уривків, які так тоді, як і тепер, викликали в мені подив до віку, працьовитости, життєрадости та потреб творити не молодого вже композитора.

Дня 27-го травня, 80-річний професор мені писав: „...я пишу тепер ноти, з музики „Казка про Червону Шапочку" до друку. Це нова морока, бо треба писати тушом, каліграфічно. Цю „Казку про Червону Шапочку" буде друкувати „Веселка"..." І справді „Веселка" „Червону Шапочку" видрукувала, а вже по смерті композитора вийшла самостійною книжкою.

Дня 15-го грудня того ж року писав: „...я був вже на фільмі „The Song without End", це дійсно дуже гарний музичний фільм, там Ліст царює над усіми..."

Дня 14-го червня 1961 року: „...Як на мій 82-ий рік, я тримаюся досить добре. В марті грав я на святі Шевченка, в Шкільній Авдиторії, фортепіянове сольо — мою композицію „Пісня без слів", а недавно на концерті в честь Шевченка в Клайнгауз Мюзік Гол грав я супровід фортепіяну до мелодеклямації „Тополя", яку деклямувала моя донька Неоніля Стецьків — по англійськи. Поема „Poplar" американцям дуже подобалася.

Дня 7-го вересня 1951 року: „...Я написав новий твір для мішаного хору до слів Шашкевича „Дністрованка" для хору в Нюарку..."

Дня 20-го липня 1962: „Ми були з Любчиком на Київськім балеті в Торонто, це була дійсно прекрасна імпреза. Я чуюся щасливий, що на 83-ім році життя мав змогу побачити таку прегарну, неперевершену мистецьку українську імпрезу..." Навіть віддаль не відстрашила композитора, який цікавився та жив культурним життям громади до кінця...

Дня 5-го липня 1963 — „...Для пана Гошуляка напиоав дві пісні, Псалом „Вскую отринул мя єси" і „Отче наш" сольоспів на тлі мішаного хору. Для пані Глібович написав пісню „Гетьте думи" до слів Лесі Українки на мішаний хор з фортепіяном і „Коломийки" на жіночий хор..."

Дня 13-го травня 1963 року: „...Дня 18 травня виступаю з моєю донькою Нілею Стецьків на концерті в Рочестері, вона виголосить мою мелодеклямацію „Скорбна Мати", а я граю супровід фортепіяновий..."

Програмки концертів з часів проживання в Баффало прозраджують також не одне... Тут на Шевченківському концерті акомпаньював він усім виконавцям, на концерті в пам'ять Петлюри та Коновальця виконував свої власні фортепіянові твори, на іншому Шевченківському концерті грав в квартеті на чельо свій твір „Українські мелодії".

Його твори виконуються на американських концертах, як, наприклад, в серії концертів „The works of Eastern European composers" виконують його скрипкові твори „Козаченьку, куди йдеш" та три „Думки", на іншому

(Закінчення на стор. 3)

Марта і Остап Тарнавські—гості європейської філії „Слова"

Вже за кілька тижнів до приїзду подружжя Тарнавських усі тут знали, що 10-го липня „Слово" вітатиме їх спеціяльно улаштованим „Літературним ранком". Про це нагадували з амвону панотці в катедральному храмі св. Покрови", розповсюджено було 120 індивідуальних запрошень, також місцеві газети—„Християнський Голос", „Українське Слово", „Шлях Перемоги"—помістили текст запрошення.

Тож у неділю по Службі Божій потягнулися до парафіяльної домівки усі спрагнені мистецького слова; прибули й ті, яким не довелося бути в цей день в церкві. Палюча спека виявилася безсильною перед бажанням пережити мистецьку насолоду і заля заповнилася людно.

„Ранок" в імені „Слова" відкрив проф. д-р Ю. Бойко член Президії „Слова". Згідно з заповідженим пляном, започаткована громадська зустріч не повинна була тривати понад півтори години; основним змістом зустрічі мало бути авторське читання творів обох поетів. Тому Ю. Бойко рубаними фразами схарактеризував своєрідність обох приїжджих гостей-поетів.

Марта Тарнавська, талановита поетка,—сказав він, відзначається тим, що вміє в обсягово невеликій поезії дати чіткий, закінчений образ. Вона сповнена вітальности, життєвої жаги, уміє вихапувати і класти на папір шматки життя і з усією безпосередністю захоплювати читача. В її збірках поезій „Хвалю ілюзію" та „Землетрус" зустрінеться читач з найрізноманітнішими проблемами, в яких авторка у філософському трансі стримить „до гір", „до зір", „у синю даль..."

Остап Тарновський почав писати ще в 30-их роках. Тоді у свому поетичному світовідчуванні йшов він у ногу з молодою фалангою українських патріотів-поетів. Після війни творчість його дуже ускладнилась. Рокованість українського іміграційного життя поклала сумну тінь на мотиви його творчости

Вивчаючи писання західніх, зокрема американських інтелектуалів і письменників, наш поет перейнявся також тою проблематикою, яка непокоїть західніх інтелектуалістів. Для нього властивий стиль медитацій, напруженість думки, гостро та звучання слова. Лагідність і гармонія є несподіваним вийнятком його „Вінка сонетів", де маємо зразок досконалости сонетної форми.

Та наші літератори живуть не лише в царстві поезії. Вони є активні і в практичному, конкретному культурно-громадському житті на американському континенті.

Пані Марта заангажована у СФУЖО, до того ж, що має вести хату, виховала двох ідейних синів, крім того, має заробляти на хліб насущний, працюючи від років у державній бібліотеці. А професор д-р О.Тарнавський є директором ЗУАДКу, цієї харитативної установи, що дуже прислужилась українській іміграції. Всіх заслуг О.Тарнавського не перечислити в цій згущеній замітці. Адже ситуація, вірніше обмежений час,не дали змоги детальніше спинитися на всебічній діяльності наших цінних особистостей. У програмі ж були зазначені виступи самих поетів.

Першою з читаннями поезій виступила Марта Тарнавська. Читала вона з виразністю і захоплено переживала знов колись написане , а це її захоплення передавалося і чисельній авдиторії, яка рясно оплескувала кожну її поезію. Особливо лірично, прочулено представила вона свою поему „Зальцбург". Тут відобразила поетка свої бурхливі і незабутні юнацькі роки. Поетка відбила в поезіях також враження зі своєї поїздки на Україну в 1974 року. Особливо сумний з цього циклу вірш, присвячений місту Полтава, де поетка споглядала гарматні трофеї московського царя Петра після його перемоги над шведами. Авторка присвятила кілька віршів Кримові (від Ялти до Симферополя), також Києву і Львову.

Остап Тарнавський читав свої поезії з деяким епічним спокоєм. що відповідало і їхньому характерові. Це були поезії з його збірок: „Слова і мрії", „Мости", „Самотнє дерево", „Вінок сонетів" (лише згадувано), а до „Камінних ступенів", збірки новель і нарисів, не дійшло.

Поет прочитав також деяки сонети, що незабаром вийдуть у світ під заголовком „Сто сонетів". В деяких із них було чути гумористичну нотку, дуже цікава особливість, що в сонетній формі рідко трапляється.

За півтори години „Літературного ранку" між поетами та публікою створився той чуттєвий зв'язок, який перш за все виправдує літературну творчість.

Після закінчення цієї зустрічі з широким громадянством відбулося засідання мюнхенських членів „Слова" з головою Світового Об'єднання Українських Літераторів в Екзилі Остапом Тарнавським.

Це сталося за смачним обідом, що був приготований стараннями голови САЖН (Світський Апостолят Жінок в Німеччині) Ярослави Філь і її помічницями.

За обідом говорилося про все, що місцевим письменникам наболіло, а саме: про відсутність літературної фахової критики, труднощі у збутті книжок, переведено обмін взаємоінформаціями про діяльність „Слова". в Европі й Америці та інше.

В товариській атмосфері обід закінчився побажанням дальших творчих успіхів для заокеанських гостей, а голова Світового Об'єднання—за щиру, теплу гостину.

Іванна Чорнобривець

Двадцятип'ятиріччя Оселі ім. О. Ольжича

Кожна українська оселя відіграє важливу ролю у житті українських громад даної країни, а то й українців взагалі.

Однією із цих важливих осель є Оселя ім. Олега Ольжича в Лігайтоні, Па., основана двадцять п'ять років тому Організацією Державного Відродження України (ОДВУ). Саме в червні 1957 року в присутності полковника Андрія Мельника оглянуто в горах Поконо цю посілість, а згодом в липні-серпні 1957 року закуплено її і названо Оселею ім. Олега Ольжича.

Промовляло за цим нелегким рішенням саме положення посілости у гарній гористій місцевості, гарний стилевий будинок для адміністрації і гостей, чудовий парк перед будинком і таки значний простір—поле і ліс (417 акрів). Тут можна було плянувати відпочинкові приміщення для гостей, кухню для її обслуги, басейн для купелі, а також відповідно збудовану залю для імпрез з'їздів, нарад, товариських зустрічей і забав.

Можливо, що одним із найважливіших арґументів за придбання цієї посілости на власність ОДВУ було те, що це місце було пригоже для таборів нашої молоді, у яких діти, юнаки й юначки у літню пору могли б, відпочиваючи, вчитися рідної української мови від виховників, українських пісень, танців, прикладного народного мистецтва, мати спортові гри, вправи і прогулянки для пізнання природи.

Деякі українські громадяни закупили собі там участки (парцелі) землі і побудували доми. Згодом спільним зусиллям членства ОДВУ побудовано будинок з гарною залею для імпрез, зібрань та забав і т. под. Побудовано також чудову дерев'яну капличку в 1960 році, а пізніше дзвіницю в українському стилі для недільних відправ УКЦеркви .

Була там і капличка для відправ УПЦеркви, яка була знищена пожежою, і ще не вдалося її відбудувати.

Інші будинки господарського типу перетворено на приміщення для таборової молоді. Все це коштувало дуже багато зусиль і грошей Найбільше причинилися—своєю жертвенною працею на початках такі громадяни-члени ОДВУ і УЗХ як Володимир і Павлина Різники, Теофіль Бак-Бойчук, проф. Оксана Ґенґало та члени ОДВУ з Філядельфії, Аллентавну і Ню Йорку.

Визначний педагог і ентузіястка виховання молоді св. п. Оксана Ґенґало була тією, що заініціювала табори для дітей і молоді УЗХ на оселі ім. О. Ольжича в 1958 році. Вона очолила працю влаштування з року в рік таборів, при всецільній допомозі свого чоловіка Петра Ґенґало та відданих членок УЗХ—Павлини Різник, Раїси Куделі, Ліди Белендюк і цілого ряду педагогів і виховників та людей доброї волі з рядів УЗХ і з-поза членства ОДВУ і УЗХ.

Ці табори в дійсності виконували подвійну ролю—виховну і допомогову; вони не конкурували з молодечими організаціями. В більшости сюди прибували діти, які з тих чи інших причини не могли їхати на Пластові, ОДУМ-івські чи СУМ-івські табори. Часто це були діти, не раз дуже талановиті, незаможних батьків; не раз це були сироти, наприклад, щорічна група із Сиротинця ССВВ.

Про табори молоді на Оселі ім. Олега Ольжича треба окремо написати. Тут скажемо лише, що УЗХ дуже цінить співпрацю над нашими українськими дітьми кожного року, від 1958 дотепер. В 1978 році відійшла у вічність основниця цих таборів проф. Оксана Ґенґало; її працю продовжували інші, а головно Володимира Кавка, виховна референтка ГУправи УЗХ, і її муж Микола Кавка, що не жалують труду і повної присвяти нелегкій праці, щоб втримати табори на належному рівні. В останньому часі вже третій з черги рік ролю комендантки виконує педагог Надія Зінкевич.

Великим ударом для Оселі була пожежа 30-го листопада 1981 року, коли згорів центральний будинок—палата. Довелося проводити збірку грошей, що й дотепер триває, щоб купити сусідній мотель „Наталія", що й довершено в 1982 році. Отож Оселя ім. Олега Ольжича не перестала функціонувати і служити всій нашій українській громаді.

Радісною і урочистою подією було поставлення і посвячення 7-го липня 1977 року пам'ятника св. п. Олега Ольжича, в честь якого і названо за суґестією св. п. полковника А.Мельника — Оселю. Тут членство ОДВУ і УЗХ виявило свій глибоко патріотичний підхід до справи.

Всім нам відомо, що великий борець, герой-націоналіст Олег Кандиба—Ольжич загинув у борні за свою батьківщину Україну. Його жорстоко тортурували і закатували ґестаповці в таборі смерти в Саксенгавзен в 1944 році лише за його незламну вірність українській національно-державницькій ідеї. Його могила нікому не відома, бо ворог не видав друзям, ні родині його тлінних останків.

Тож вирішено цю могилу висипати тут, на вільній, хоча і не рідній землі. Погруддя борця-науковця і визначного поета Олега Ольжича виконав скульптор Михайло Черешньовський. Воно стоїть серед квітів у центрі його ж Оселі. Посвячення-відкриття пам'ятника відбулося після панахиди при великій кількости людей у липні 1977 року. Головним промовцем був тоді св. п. Олег Штуль, голова ПУН. Присутніми були дружина і син Олег св. п. Кандиби-Ольжича.

Іншою патріотичною врочистістю було посвячення хреста на символічній могилі усім поляглим за волю України, що відбулося в 50-річчя УВО при участі в панахиді багаточисленного духовенства обох віток Української Церкви—Православної і Католицької.

Наша українська громада часто і при різних нагодах користала із гостинности Оселі ім. О.Ольжича.

Тож тепер, коли відзначається 25-річчя її існування, сучасні громадські трудівники організацій ІСНО і сама Управа Оселі сподівається, що у неділю, 7-го серпня ц.р., коли відбудеться врочисте відзначення цих роковин, наше патріотичне громадянство міста Філядельфії і околиць масово візьме участь у цій імпрезі.

Служба Божа буде відправлена о год. 11.30, а згодом, о 2-ій годині, відбудеться ювілейний обід із відповідною мистецькою програмою. Промовцем буде Володимир Різник.

Н. Пазуняк

Василь Безкоровайний

(Закінчення зі стор. 2)

концерті у цій же серії „Спомини з гір" та дві інші „Думки". А „Українська Різдвяна Увертюра" виконана Баффалівською Філармонійною Оркестрою в 1956 році здобула собі величезний успіх. Ця увертюра заїхала аж до Лос Анджелесу. Про її виконання там цитую лист Соні Березовської до композитора: „...„Різдвяна Увертюра" мала свій дебют в Сан Фернандо Стейт коледжі на концерті різдвяної музики „Across the map with Christmas music" Я раділа, що могла представити красу української коляди в такий цікавий спосіб. Студенти,а головно професори музичного відділу хотіли конечно глянути на ноти і довідатися щось про композитора. Композиція усім дуже подобалася..."

Чи це не подивугідна різноманітна активність старшої вже людини, яка знаходила повно любови та тепла для своєї родини: лист з 29-го вересня 1960 року „...На вакації не їздив нікуди. Був кілька разів у доньки в Тонаванда і там бавився з моїми внуками Ромою і Андрійком. Мав з ними багато втіхи, бо вони все щось нового видумують..."

І врешті прийшов 1965 рік. Ми хотіли оригінально відзначити 85-ті уродини композитора В. Безкоровайного. З допомогою батьків моїх учнів ми приготовляли оперету „Червону Шапочку" (автор Леонід Полтава, музика — В. Безкоровайний). Режисер Ганна Тагаїв – акторка Харківського державного театру та Харківської опери. Вона вчила дітей прегарної української мови та як рухатися на сцені. Мистець Ніна Мудрик-Мриц проєктувала декорації та костюми. Моя сестра Леся Шанта приготовляла таночки, а я — музичну підготову. Оперета пройшла з колосальним успіхом. Маленькі автори виводили присутнього композитора на сцену і оплескам не було кінця... І знову — підписи, захоплення, радість, піднесений настрій! 36 моїх учнів було співтворцями чудової мелодійної, зворушливої, приємної казочки на сцені. 36 дітей і кілька на залі, пережило фантазію і багато навчилося! Недалекий Гамілтон запросив нас з казкою до себе, і ми поїхали. Там щиро вітали нас і знову присутнього композитора. І так хотілося приїхати до Баффало, поставити „Червону Шапочку" там, де композитор її творив... Та не вдалося...

„Червона Шапочка" — це був один з останніх більших творів композитора. З преси видно, що ставлять її досить часто. І завжди приносить вона радість та чар казки і музики...

Дня 10 жовтня того ж 1965 року мені композитор писав рукою, що вже тремтіла: „...тепер зачав компонувати пісню „Човен хитається" на піяно на чотири руки і забрався до порядкування нот, яких назбиралася велика кількість..."

На 86-ті уродини, 12-го січня 1966 року вислали мої учні спільно китицю квітів цьому чародієві казки, якого мали щастя недавно пізнати. Дрижачою рукою прийшли слова подяки і дописка П. С. — „Червону Шапочку" ставлять 21-го лютого в Джерзі Сити на масковім балю..."

А 5-го березня Пан Біг покликав цю працьовиту людину на Вічний Спочинок.

Музика Василя Безкоровайного щира, національно своєрідна, мелодійна. Межує від найпростіших обробок народних пісень до складних п'єс для скрипки, піяна, хорів, цитри, сольоспівів, дитячих пісень тощо.

Василь Безкоровайний є автором понад 350 музичних творів, багато з них друкувалися, багато ще в рукописах. Хочу згадати хоч кілька, бо всіх згадати неможливо: для фортепіяна „Думка ґ-моль"; три сонати, „Спомини з гір" — твір улюблений всіми студентами музики!, „В гаю зеленім" та багато інших творів. „Українська Рапсодія" для скрипки з фортепіяном, „Українські Думки" для скрипки, багато сольоспівів при супроводі фортепіяна, як і „Снишся мені" та „Думи мої" з оркестрою, багато хорових творів, з яких „Полуботок" для мішаного хору вважається одним з кращих. „Різдвяна Увертюра" для симфонічної оркестри. І як не згадати збірку колядок „При ялинці", яка була до диспозиції учнів, як врешті і багато творів Безкоровайного тоді, як приїхавши до Канади та Америки тяжко було щонебудь знайти, як композитор Безкоровайний робив копії часто власноручно, бо наші ноти не було засобів друкувати.

Тож праця Василя Безкоровайного — широка. Він композитор, педагог, дириґент, основник музичних шкіл, хорів, оркестр. Чи знайдеться дослідник його творчости, його життя? Чи знайдеться видавець великої спадщини, цих щирих, безпретенсійних, мелодійних творів? А це ж таке важливе для історії нашої музики, для майбутнього нашої культури.

Тут хочеться мені розказати про малу і ніби незначну подію. Прислали до мене молоду дівчину, щоб я їй підшукала ноти українського композитора, які можна скоро і добре навчитися. Вона сирітка, української мови через обставини не знала, вчилася на піяні сім років. Запросили її виступити в нашій церкві на концерті, але тільки з українським твором. І вона нічого не може знайти... і чи взагалі є якісь українські композитори?.. В думках перебігаю репертуаром і даю їй „Спомини з гір" Василя Безкоровайного. Десь за місяць прибігає вона до мене з пуделком чоколядок та словами подяки. Чудово вийшло. Всім подобалося. Чи вся українська музика така гарна? Вона тепер зачинає вчитися української мови і просить більше творів українських композиторів...

Тут сила музики говорить сама за себе. Колос виростає зі зерна... І кілько таких зерен засіяв композитор Василь Безкоровайний у своєму житті?...

З'їзд Рад Українських Організацій за Патріярхат УКЦеркви

У четвер, 30-го червня 1983 р., у Торонто, в залі школи при церкві св. Миколая, відбувся 4-ий Крайовий з'їзд делеґатів Рад Українських Організацій за Патріярхат УКЦеркви та Товариств Підтримки Патріярхату УКЦеркви в Канаді.

Перед нарадами, в 8-ій год. ранку, в церкві св. Миколая відправлено Службу Божу в намірені З'їзду.

Наради З'їзду відкрив голова Крайової Ради ред. Михайло Хомяк з Едмонтону, привітавши делеґатів і гостей, які прибули з таких місцевостей: Ванкувер, Едмонтон, Вінніпеґ, Тандер Бей, Монтреаль, Торонто, Гамилтон, Лондон, Ст. Кетерінс, Баффало і Дітройт.

На пропозицію інж. К. Бриковича вибрано ділову президію в складі: голова—о. дек. Роман Ганкевич, секретарі—інж. Василь Мороз і інж. Роман Стахів. На почесних членів президії запрошено ред. М.Хомяка і секретара УПСО інж. Василя Колодчина з Дітройту. На залі З'їзду було зареєстровано 28 делеґатів і восьмеро гостей.

Для ефективного переведення З'їзду вибрано комісії: верифікаційну, номінаційну, резолюційну і статутову.

По звітній частині з діяльности Крайової Ради З'їзд вибрав нові керівні органи в такому складі: о. дек. Роман Ганкевич—голова; ред. Михайло Хомяк--колишній голова; Роман Ломаґа—заступник голови; члени Управи: ред. Василь Дідюк (Торонто), інж. Мирон Барабаш (Торонто), Богдан Кульчицький (Гамилтон), інж. Богдан Яців (Торонто), Леся Щур (Лондон); д-р Михайло Марунчак (Вінніпеґ); інж. Ярема Савка (Монтреаль); мґр Григорій Якименко (Едмонтон); Марія Белей (Ванкувер); мґр Михайло Бойчук (Саскатун).

Контрольна комісія: інж. Роман Стахів (Гамилтон), мґр Павло Копачівський (Гамилтон) і мґр Григорій Порохівник (Едмонтон).

В другій частині програми Крайового з'їзду були виголошені ред. М. Хомяком дві доповіді на тему: „Чому необхідне завершення патріяршим устроєм Помісної УКЦеркви" та „Пекучі завдання Крайового Товариства і єпархіяльних товариств під сучасну пору".

З'їзд, який відбувся успішно, з перенесенням Крайової Ради до Торонто, закінчено відспіванням патріяршого гимну.

Президія Крайового З'їзду

У літній школі українїстики Гарвардського університету

Щоб познайомитись зі студіями українїстики літньої школи Гарвардського університету, найкраще бути тут студентом, щойно тоді можна зрозуміти, яку велику роль відіграє Гарвард для поширення української культури. А тому що не кожний з нас має цю можливість, я хочу поділитись із читачами про деякі мої спостереження, бо якраз мені пощастило тут перебувати.

Тоді коли літню школу відвідує близько 5,000 студентів то сам факт, що курси української мови, історії і літератури занотовано в каталозі Гарвардського університету (а не як нам дотепер здавалось - на окремій листі) підкреслюють, що студії українїстики є на рівні з іншими курсами Гарварду.

Якраз тепер у Вайднер бібліотеці Гарвардського університету, яка нараховує найбільшу збірку книжок університетів світу відбувається виставка, присвячена 350-літтю Києво-Могилянської Академії. Виставку дуже старанно приготовила Оксана Процик бібліотекар української збірки Гарвардського університету. Тут студенти літньої школи мають змогу побачити експонати важливих документів XVII-XVIII століть України. Цю виставку не можна оглянути без особливого зворушення. В першу чергу, це її імпозантне місце при самому вході бібліотеки, де експонати розміщені в 10-ох скляних габльотках. Тут можна побачити 40 стародруків, один рукопис, першу історію України, плян Печерської Лаври 1638 року, три мапи України, в тому одна мапа з 1657 року.

В цій бібліотеці й на курсах українїстики в Гарвардському університеті наша молодь має змогу поглибити знання про Україну, і тому ми повинні завдати собі ще більшого труду, щоб курси українїстики поширити на ще більшу скалю. Поширити, щоб на майбутнє не було ні одного студента, якому відмовлено слухати ці курси з-за браку місця.

Ольга Фараонів

МИТРАТ І ПІДПИС

У дописі д-ра Святополка Шумського п.н. „Телевізійна програма українців" („Свобода" ч. 137, 22-го липня ц.р.) участь в інтерв'ю на телебаченні брав також о. митрат Степан Галик-Голутяк, парох української православної церкви св. Андрія, а не митрополит, як було подано. Під дописом „Світла й тіні 8-го Фестивалю на ‚Верховині'" (ч. 144 з 2-го серпня) при ломці газети випало прізвище автора допису І. Дурбака.

Академія для відзначення дня народження Симона Петлюри

Відділ Об'єднання Прихильників ДЦ УНР в Торонто влаштував в неділю, 1-го травня ц.р., в театральній залі інституту св. Володимира в Торонто Академію для вшанування дня народження св. п. Симона Петлюри, Голови Директорії УНР. Академія відбулася під патронатом УКУ. Після внесення прапорів представниками українських ветеранських організацій і відспівання канадського гимну відкрив Академію Арсен Степанюк, голова Відділу ОП ДЦ УНР в Торонто, коротким змістовним словом.

Виступали найліпші хори міста Торонто: жіночий хор „Ясмин", дириґент Олена Глібович, та чоловічий хор „Бурлака", дириґент Олег Хміль. У мистецькій програмі приймали теж участь молодечі організації: від ОДУМу виступали капеля бандуристів ім. Г. Хоткевича, дириґент Валентина Родак; від Пласту 9-літня талановита деклияматорка, учениця Рідної Школи Оксана Джонс, а від СУМ-у 12-літня учениця Курсів Українознавства, вже відома надзвичайно обдарована деклияматорка Роксоляна Мельник. Всі точки мистецької програми були виконані на високому рівні, але найсильніше враження залишила доповідь Оксани Бризгун-Соколик.

Доповідачку представила коротко і цікаво Леся Джонс-Панасюк. О. Соколик уклала свою свою доповідь на основі творів Симона Петлюри: статті, листи, документи (1,046 стор., 2 тома). Відчувалося ніби сам Симон Петлюра промовляв до нас.

Перед нами воскресла світла постать Симона Петлюри, державного мужа, що все своє життя боровся за волю України і непохитно вірив у відновлення Української Держави. У неймовірно тяжких обставинах боротьби й державного будівництва Симон Петлюра поставив Україну знову на мапу Европи.

Доповідачка звернула особливу увагу на брошуру Симона Петлюри „Сучасна українська еміґрація та її завдання". Петлюра бачив далі, ніж ми сьогодні. Петлюра залишив нам дороговкази для нашої дальшої праці у визвольній боротьбі за свою державу.

Так би хотілося, сказала доповідачка, щоб ми вшанували Симона Петлюру, символ нашої законної Української Держави, ще більш святочно у великих репрезентаційних залях, і щоб влаштували ці академії наші найвищі громадські установи як КУК, УККА чи СКВУ.

Присутні на залі вшанували доповідачку вставанням з місць і гучними оплесками. Заключне слово з найглибшими висловами подяки всім учасникам програми, радіопередачам „Пісня України" і „Молода Україна", як також всім, хто причинився до успіху цієї Академії, і всім присутнім сказала д-р Г. Янишевська, голова Об'єднання Прихильників ДЦ УНР в Канаді.

Хор „Бурлака" і присутні з великим душевним піднесенням відспівали „Ще не вмерла Україна".

Ця Академія на пошану Симона Петлюри, залишила у присутніх, що вщерть виповнили залю, незабутнє враження. Це була одна з найбільш успішних академій в Торонто.

Ганна Янішевська.

Конґрес Українців Католиків відзначив 50-ліття Голоду в Україні

Від 30-го червня до 3-го липня відбувся в Торонто, Канада в готелі Лейкшор Інн, величавий конґрес Централі Українських Католиків Канади при участі понад 300 делегатів, 7-ох єпископів та Митрополита Максима з Вінніпегу. Конґрес підготовив, відкрив та проводив ним уступаючий голова Централі д-р Пелех. Конґрес мав окремі сесії Ліги Українських Католицьких Жінок Канади та Братства Українських Католиків, спільні сесії, ряд доповідей, дискусій, нарад.

У п'ятницю, 1-го липня, Конґрес відбув символічний „Голодний полуденок", зі зупкою та чорним хлібом. Потім Оксана Бризгун-Соколик сказала доповідь про голод вУкраїні в 1933 році. Вона заперечила пресове звідомлення совєтської амбасади в Канаді з квітня ц.р.. У звідомленні амбасада твердить, що голоду не було, що це чергові безпідставні закиди ворогів СССР, щоб дискредитувати державу. Прелеґентка словами Хрущова, генерала Григоренка, Надежди Алелуєвої, репортерів, як наприклад, Томаса Вокера й інших, заперечила зміст звідомлення та змалювала присутнім жахіття 33-іх років в Україні. На весні 1933 року вмирало 25,000 людей денно, себто більше як тисяча щогодини... О. Соколик закликала присутніх не лише збирати свідчення тих, які пережили голод, але й на зразок Візенталя, збирати імя тих, які були інструментами, чи щонебудь допомагали у винищенні мільйонів наших братів та сестер. На закінчення вона закликала Конґрес від імени ЛУКЖК попрохати всіх церковних мужів Канади і їхні церкви в одну вибрану неділю всім спільно помолитися за душі понад 10 мільйонів людей, які загинули в Україні з голоду в мирний час з нормальним урожаєм. В ту ж неділю перевести збірки по всіх церквах Канади, і гроші через харитативну установу дати для голодуючих тепер в пам'ять наших жертв голоду.

Вставанням із місць подякували присутні О. Соколик за таку глибоку та цінну доповідь.

2-го липня на святковому бенкеті при участі понад 400 осіб вітали Конґрес В. Безхлібник, секретар СКВУ; д-р М. Квітковська, голова СФУЖО; сенатор Юзик від сенату Канади; голова Централі КУК І. Новосад; від міста Торонто член міської ради Василь Бойчук й інші. Головну промову сказав Митрополит Максим Германюк. В ній він підкреслив факт, що на нашу Церкву йде наступ з двох боків. З одного боку Москва її насильно винищує в Україні, з другого боку латинська Церква хоче змінити її обличчя. Завданням всіх під цю пору є затримати Помісність нашої Церкви, як також наші традиції, наш обряд та нашу культуру. Глибокі слова Владики присутні прийняли спонтанними оплесками та вставанням з місць.

Нова управа Централі Українців Католиків Канади переходить тепер до Саскачевану.

Т.Б.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

ПОЧАВСЯ ВИШКІЛ В СПОРТОВІЙ ШКОЛІ УСВТ „Ч. СІЧ"

Дня 24-го липня ц.р. на оселі УБСоюзу „Верховина" в Глен Спей, Н.Й., відбулося офіційне відкриття 1-ої Української Спортової Школи, що її вже 14-ий рік проводить УСВТ „Ч.Січ". На цьогорічний вишкіл зголосилося коло 70 юначок і юнаків з різних стейтів Америки.

Церемонію відкриття провів голова УСВТ „Ч. Січ" Мирон Стебельський, один із керівників-основників тієї Спортової Школи, який, коротко привітавши учасників, батьків і гостей, познайомив їх з основнішими правилами побуту та вишколу. Рівночасно голова представив добірний склад Управи, інструкторів і опікунів, до якого в цьому році ввійшли: О.Твардовський — керівник перших трьох тижнів; М. Стебельський — керівник четвертого тижня; Марійка Бокало — писарка і учителька української мови; Ігор Чупенко — технічний директор вишколу і головний інструктор копаного м'яча; інструктори й асистенти — Михайло Сергіїв, Маркіян Хамуляк, Франко Голінатий, Адріян Кутко, Марко Надбережний і Тиміш Сергіїв. Федеральною програмою допомоги кваліфікованим учасникам завідує Іван Ориняк. Крім коло 80-ти учасників і Управи Спортової Школи на оселі „Верховина" проходить танцювальний табір Роми Прийми-Богачевської з участю подібного числа юнацтва і інструкторів.

Програми щоденних занять

Спортово-виховні програми дня Спортової Школи починаються в 7-ій год. ранку, коли учасники встають під звуки української музики „таборового радіо".і вже після 10-ти хвилин підготовки відбувають на визначених доріжках ранній біг. Після бігу слідує спортова руханка, піднесення прапорів і денна присяга: „Будемо солідно учитися і чесно змагатися для добра і слави українського спорту у вільному світі. Так, нам Боже, допоможи!"

Після сніданку і впорядкування приміщень в 9-ій год. починаються вишкільні програми в усіх вікових групах. Вишкіл проводиться українською і англійською мовами. На жаль, багато нашого юнацтва в більшості з далеких стейтів, де немає великих українських громад, діти з 2-го і 3-го поколінь вже не володіють рідною мовою. Саме для цих дітей Управа Спортової Школи „Ч.Січі" проводить малий курс української мови під керівництвом професійної учительки Марійки Бокало.

На протязі дня учасники мають декілька перерв на обіди, напитки (молоко), вечері та довільне купання у відновленому басейні. Вечорами відбуваються три дружини копаного м'яча, відбиванки, тенісу, а потім висвітлювання спортового-виховних фільмів, влаштовуються спортові ватри. В окремих днях відбуваються товариські зустрічі з учасниками юнацьких, українських і американських, таборів,із якими окремі збірні мають змагання.

Вишкільні програми Спортової Школи „Ч.Січі" здобули собі признання у відповідних українських і американських установах і їх наслідують та впроваджують подібні українські й американські спортові табори. Окремі українські спортові табори ведуть інструктори й учасники, що в минулих роках пройшли вишкіл в Спортовій Школі УСВТ „Ч.Січ".

Цьогорічна Спортова Школа „Ч.Січі" проходить на протязі чотирьох тижнів й закінчиться у суботу, 20-го серпня ц. р.

МІЖКРАЄВІ ПЕРШОСТІ УСЦАК ТЕНІСУ Й ПЛАВАННЯ

Цьогорічні міжкрайові першості тенісу відбудуться 2-го, 3-го і 4-го вересня на тенісових кортах Союзівки. Змагання проходитимуть за трофеї Українського Народного Союзу, Союзівки, „Свободи" і „Українського Тижневика" в таких вікових групах: жінки й чоловіки 35 років і вище, 35-44 й сеньйори 45-55 років та юначки й юнаки. Зголошення на ці першості треба висилати до Ані Дидик на адресу Союзівки.

Плавацькі першості за індивідуальні нагороди, трофеї Українського Народного Союзу, відбудуться на басейні Союзівки в суботу, 3-го вересня ц.р., в таких вікових групах: 8-10 років 11-12 років, 13-14 років, 15 років і вище. Плавацькими першостями, на які реєстрація відбудеться в суботу вранці біля басейну, проводитиме Провід плавацької ланки УСЦАК у складі: д-р Р. Слиж, О. Напора, Ю. Граб, Я. Рубель, Х. Кушнір, І. Слиж, М. Криштальський, Я. Яців і І. Сохан.

(от)

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЙОСИФ ГЕРЧА, член УНС Від. 349-го ім. Т. Шевченка в Менвіллі, Н.Дж., помер 12-го квітня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 1-го жовтня 1904 року в Юськовичах повіт Золочів, Україна. Членом УНС став в 1935 році. Залишив у смутку дружину Катерину, сина Василя і доньку Каролину з мужем Михайлом, четверо внуків, ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 15-го квітня 1983 року на цвинтарі пресв. Серця в Гіллсборо, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Захарко, секр.

ІВАН ГОЛЯК, член УНС Від. 152-го Т-ва „Вільна Україна" в Ірвінгтоні, Н.Дж., помер 8-го квітня 1983 року на 91-му році життя. Нар. 20-го липня 1891 року в Україні. Членом УНС став в 1924 році. Злишив у смутку синів Володимира і Мирона, доньок Джін Олеарчик і сестру Кляру (Сестри Служебниці). Похорон відбувся 12-го квітня 1983 року на цвинтарі Еверґрін в Елизабеті, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Ірена Бакун, секр.

ВОЛОДИМИР ЛОТОВИЧ, член УНС Відд. 25-го Т-ва Свобода в Джерзі Сіті, Н.Дж., помер 27-го травня 1983 року на 68-му році життя.Нар. 17-го жовтня 1914 року в Скрентоні, Па. Членом УНС став в 1935р. Залишив у смутку дружину Грейс Елизабет, 4 доньки Софію, Гелену, Мері, Юлію, 4-ох внуків і брата Льва з дружиною Маріянною і 4-ма дітьми. Похорон відбувся 31-го травня 1983 року на цвинтарі св. Івана в Локаст Веллі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа

РОМАН Т.МАЙСТРУК, член УНС Відд. 94-го ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремку, Миш., помер 16-го травня 1983 року на 17-му році життя. Нар. 1966 року в Савтфілді, Миш. Членом УНС став в 1966 році. Залишив у смутку батьків Теодора і Анну, брата Івана і сестер Ярославу і Марійку. Похорон відбувся 20-го травня 1983 року на цвинтарі Оливної Гори в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!
Роман Татарський, секр.

ВАСИЛЬ БЕЗПАЛЬЧИЙ, член УНС Відд. 424-го ім. Героїв Крут у Філядельфії, Па., помер 15-го травня 1983 року на 75-му році життя. Нар. 1908 року в Сумах, Україна. Членом УНС став в 1956 році. Залишив у смутку синів Валерія і Петра і Віктора. Похорон відбувся 20-го травня 1983 року на цвинтарі Овкленд у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Віталій Трипупенко, секр.

ПАРАСКА ПЕЛІХ, член УНС Відд. 112-го ім. св. Марії в Пармі, Огайо, померла 3-го травня 1983 р. на 90-му році життя. Нар 8-го травня 1892 року в Україні. Членом УНС стала у 1919р. Похорон відбувся 6-го травня 1983 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Її Пам'ять!
Мері Капраль, секр.

ВОЛОДИМИР ЮРЕВИЧ, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., помер 15-го травня 1983 року на 76-му році життя. Нар. 30-го жовтня 1907-го року в Долині, Україна. Членом УНС став 1970 р. Залишив у смутку дружину Марію, доньок Христю Данилюк і Оленку, зятя Ореста, внуків — Тамарку, Соню, Лесика і Меласю, ближчу і дальшу рідню в Америці, в Україні і в Польщі. Похорон відбувся 19-го травня 1983 р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Семків, секр.

МИХАЙЛО САВІНДА, член УНС Відд. 291-го ім. Т.Шевченка в Клівленді, Огайо, помер у травні 1983 року на 65-му році життя. Нар. 1918 року в Бібрці, Україна. Членом УНС став у 1960 році. Залишив у смутку дружину Варвару, синів Івана і Михайла, сестру Анну Головацьку. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Віра Напора, секр.

ЯКІВ КУПЧАК, член УНС Відд. 96-го ім. св. Івана Хрестителя в Піттсбурґу, Па., помер 21-го травня 1983 року на 60-му році життя. Нар. 31-го серпня 1922 року в Татаринові, Україна. Членом УНС став в 1953 році. Залишив у смутку дружину Марію, доньку Дороті, сина Кенні, брата і сестру в Україні. Похорон відбувся 26-го травня 1983 року на цвинтарі св. І. Хрестителя в Піттсбурґу, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Мачала, секр.

ГРИГОРІЙ БІДОЧКА, член УНС Від. 49-го ім. св. арх. Михаїла в Торонто, Онт., помер 8-го травня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 1905 р. в селі Довге, Україна. Членом УНС став в 1959 році. Залишив у смутку дружину Катерину, дві доньки, сина та п'ятеро внуків. Похорон відбувся 11-го травня 1983 року на цвинтарі Ґлендейл Меморіял Гарденс в Торонто, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУЮ
СТЕФАНА ФІТЯ
з села Добряни, Львівської області. Хто знав би щось про нього, або він сам, прошу писати на адресу
Катерина Іванівна Верешинська
Місто Львів центер
вул. Жовтнева 32 К. 1.

ПОШУКУЮ
ЮЛЬКУ ПОЛЯНСЬКУ
з села Чистогорб біля Сянока. Хто знав би щось про неї, або вона сама, прошу голоситись на адресу
LIDA PALYNSKA
Mendoza Calle 4, No. 58-60
Acarigua Es-do Portuguesa
Venezuela